

Katedra speciální pedagogiky Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova

Okruhy ke státní navazující magisterské zkoušce:

Speciální pedagogika školního věku

1. *Cíle, principy, metody a formy vzdělávání žáků s tělesným postižením a zdravotním znevýhodněním, vzdělávací možnosti v ČR, inkluzivní vzdělávání.*
2. *Terapie a facilitace v práci s tělesně postiženými jedinci školního věku – přehled využitelných terapeutických konceptů, způsoby využití v edukačním procesu.*
3. *Problematika centrální poruch hybnosti ve školním věku, podpora žáků s DMO na počátku a v průběhu školní docházky, IVP, kompenzační pomůcky, režimová opatření.*
4. *Problematika progresivních neurosvalových a neurovývojových poruch. Možnosti, úprava kurikula, IVP, vzdělávací perspektivy; role školy v životě žáka s progresivním úbytkem schopností, rodinný kontext.*
5. *Školní zařazení dítěte s NKS (ZŠ logopedická – organizace, řízení institucí, metody práce). Problematika výuky v prvním ročníku (ve vztahu k připravenosti dítěte na ZŠ) Specifika integrace žáků s NKS – podmínky, možnosti, rizika. Rodina žáka s NKS.*
6. *Narušení obsahové stránky řeči – vývojová dysfázie (symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika, terapie, prognóza, prevence). Vztah NKS (Ize vývojová dysfázie) a specifických poruch učení ve školním věku.*
7. *Narušení plynulosti řeči – koktavost, breptavost (symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika, terapie, prognóza, prevence). Vliv na školní úspěšnost.*
8. *Symptomatické poruchy řeči (DMO, MR, smyslové postižení) - symptomatologie, diagnostika, diferenciální diagnostika, terapie, prognóza, prevence.*
9. *Zrakové vady – etiologie zrakových vad, zrakové vady dětského věku, projevy zrakových vad z hlediska speciálně pedagogické diagnostiky.*
10. *Reedukace zraku u dětí s narušeným binokulárním viděním.*
11. *Edukace dětí, žáků a studentů se zrakovým postižením, systém péče a podpory osob se zrakovým postižením.*
12. *Specifičnost vývoje dítěte se zrakovým postižením mladšího školního věku, staršího školního věku a v období dospívání.*
13. *Braillovo bodové písmo – osobnost Luise Brailla, význam písma pro vzdělávání osob se zrakovým postižením, metodika výuky čtení a psaní nevidomých a slabozrakých. Tyflografika – význam.*

14. *Kategorie poruch chování (F90–F98) dle Mezinárodní klasifikace nemocí MKN–10. Základní projevy uvedených poruch.*
15. *Faktory podílející se na vzniku poruch chování (sociální prostředí, psychologicky podmíněné poruchy, oslabení centrální nervové soustavy, geneticky podmíněná dispozice).*
16. *Charakteristika poruch chování školního věku. Spolupráce školy při řešení poruch chování s dalšími organizacemi.*
17. *Současné přístupy k řešení ochranné výchovy v etopedických zařízeních (z. č. 218/2003 Sb.). Realizace ochranné výchovy v dětských domovech se školou a ve výchovných ústavech.*
18. *Komunikační přístupy ve vzdělávání žáků se sluchovým postižením – orální, bilingvální, totální komunikace. ZŠ a SŠ pro sluchově postižené. Význam inkluzivního vzdělávání ve školním věku.*
19. *Specifika výuky českého jazyka ve vzdělávání neslyšících žáků, psaná podoba jazyka, čeština jako cizí jazyk, problematika čtení a výchova ke čtenářství.*
20. *Tlumočnické, problematika tlumočení ve školách pro sluchově postižené, typy tlumočnických služeb, etický kodex tlumočnicka, zákon o znakové řeči, zákon o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob.*
21. *Podpůrná opatření ve vzdělávání žáků se sluchovým postižením, pravidla pro komunikaci s nedoslýchavým žákem, pravidla pro komunikaci s neslyšícím žákem za přítomnosti tlumočnicka.*
22. *Historický vývoj komunikačních přístupů ve výchově a vzdělávání sluchově postižených u nás i ve světě. Hlavní osobnosti v oboru surdopedie.*
23. *Edukace dětí, žáků a studentů s mentálním postižením. Mateřské školy. Základní školy. Střední školy. Celoživotní vzdělávání.*
24. *Edukace žáků s poruchami autistického spektra. Volba edukace. Strukturované učení. Terapie. Individuální vzdělávací plán.*
25. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením. Pojetí a cíle základního vzdělávání. Vzdělávací oblasti. Klíčové kompetence. Zásady pro zpracování školního vzdělávacího programu.*
26. *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální. Pojetí a cíle vzdělávání. Vzdělávací oblasti. Klíčové kompetence. Zásady pro zpracování školního vzdělávacího programu.*
27. *Osobnost a profesní zdatnost speciálního pedagoga – psychopeda. Syndrom vyhoření, možnosti jeho prevence a řešení.*

Literatura

- BARTOŇOVÁ, M., BAZALOVÁ, B., & PIPEKOVÁ, J. *Psychopedie*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-144-7.
- BARTOŇOVÁ, M., & VÍTKOVÁ, M. et al. *Specifika ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v inkluzivním prostředí základní školy*. Brno: MU, 2013. ISBN 978-80-210-6646-5.
- CZUMALOVÁ, A. *Tlumočník jako most komunikace mezi slyšícím zdravotníkem a neslyšícím pacientem*. Praha: ČKTZJ, 2008. ISBN 978-80-87153-86-4.
- ČADILOVÁ, V., JŮN, H., & THOROVÁ, K. et al. *Agrese u dětí s mentálním postižením a s autismem*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-319-2.
- ČERNÁ, M. et al. *Česká psychopedie*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1565-3.
- FRASER, J. *Účinné poradenství při terapii koftavosti*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-689-6.
- HÁDKOVÁ, K. *Vzdělávání žáků a studentů s kochleárním implantátem*. Praha: UK, 2012. ISBN 978-80-7290-618-5.
- HÁDKOVÁ, K., & INGALLOVÁ, L. Zařazování žáků s kochleárním implantátem do základních škol. In: BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami III*. Brno: Paido, 2009. s. 165-177. ISBN 978-80-7315-189-8.
- HÁJKOVÁ, V. (ed.) *Bazální stimulace, aktivace a komunikace žáků s kombinovaným postižením*. Praha: EPOCHA, 2010. ISBN 978-80-904464-0-3.
- HÁJKOVÁ, V. *Podpora speciálních vzdělávacích potřeb žáků se zdravotním znevýhodněním*. Praha: UK, 2008. ISBN 978-80-7290-344-3.
- HÁJKOVÁ, V., & STRNADOVÁ, I. *Inkluzivní vzdělávání. Teorie a praxe*. Praha: Grada, 2010, ISBN 978-80-247-3070-7.
- HAMADOVÁ, P., KVĚTOŇOVÁ, L., & NOVÁKOVÁ, Z. *Oftalmopedie*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-145-4.
- HORT, V., HRDLIČKA, M., KOCOURKOVÁ, J., & MALÁ E. *Dětská a adolescentní psychiatrie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 978-80-7367-404-5.
- HUDÁKOVÁ, A. *Prstová abeceda pro tlumočníky*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka o. s., 2008. ISBN 978-80-87153-38-3.
- JELÍNKOVÁ, M.: *Vzdělávání a výchova dětí s autismem*. Praha: UK, 2001. ISBN 80-7290-042-0.
- JUCOVIČOVÁ, D. et al. *Individuální vzdělávací plán*. Praha: Nakladatelství D+H, 2009. ISBN 978-80-8729-007.

- KEBLOVÁ, A. *Integrované vzdělávání dětí se zrakovým postižením*. Praha: Septima, 1996. ISBN 80-85801-65-5.
- KOMORNÁ, M. *Psaná čeština českých neslyšících – čeština jako cizí jazyk*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka o. s., 2008. ISBN 978-80-87153-44-4.
- KOMORNÁ, M. *Systém vzdělávání osob se sluchovým postižením v ČR a specifika vzdělávacích metod při výuce*. Praha: ČKTZJ, 2008. ISBN 978-80-87153-60-4.
- KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0329-2.
- KUBÍČOVÁ, Z., & KUBÍČEK, J. *Kompenzační a didaktické pomůcky pro děti a žáky s tělesným postižením v MŠ a ZŠ*. Praha: Septima, 2001, ISBN 80-7216-166-0.
- KUTÁLKOVÁ, D. *Opožděný vývoj řeči. Dysfázie, metodika reedukace*. Praha: Septima, 2002. ISBN 80-7216-177-6.
- LECHTA, V. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-801-5.
- LECHTA, V. *Koktavost*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-643-8.
- LECHTA, V. *Symptomatické poruchy řeči u dětí*. Praha: Portál, 2002. ISBN 978-80-7367-433-5.
- LECHTA, V. *Terapie narušené komunikační schopnosti*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-961-5.
- MACUROVÁ, A. Bilingvální vzdělávání neslyšících: pro a proti. In: *Speciální pedagogika*. 1993/94, ročník 4, č. 5. S. 12-19. ISSN 0862-1632.
- MACUROVÁ, A. Poznáváme český znakový jazyk. In: *Speciální pedagogika*, 2001, ročník 11, č. 2. s. 69-75. ISSN 1211-2720.
- Mezinárodní klasifikace nemocí – 10. revize. Praha: Psychiatrické centrum, 1992.
- MÜLLER, O., & VALENTA, M. *Psychopedie*. Praha: Parta, 2003. ISBN 80-7920-063-5.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením*. Praha: VÚP, 2006. ISBN 80-87000-02-1.
- OKROUHĹÍKOVÁ, L., & SLÁNSKÁ BÍMOVÁ, P. *Rysy přirozených jazyků. Lexikografie*. Praha: ČKTZJ, 2008. ISBN 978-80-87153-47-5.
- OPATŘILOVÁ, D. *Analýza současného stavu inkluzivního vzdělávání v České republice u jedinců s tělesným postižením v předškolním a základním vzdělávání*. Brno: MU, 2009. ISBN 798-80-210-5030-3.
- OPATŘILOVÁ, D., & ZÁMEČNÍKOVÁ, D. *Možnosti speciálně pedagogické podpory u osob s hybným postižením*. Brno: MU, 2008. ISBN 80-7315-134-0.
- PTÁČKOVÁ, K. *Čtenářství u neslyšících dětí a problematika upravovaných textů*. Praha: UK, 2013. ISBN 978-80-7290-635-2.
- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální*. Praha: VÚP, 2008. ISBN 978-80-87000-25-0.

ŘÍČAN, P., & KREJČÍŘOVÁ, D. *Dětská klinická psychologie*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-247-1049-8.

SERVUSOVÁ, J. *Kontrastivní lingvistika – český jazyk x český znakový jazyk*. Praha: ČKTZJ, 2008. ISBN 978-80-87153-07-9.

SMOLÍK, P. *Duševní a behaviorální poruchy*. Praha: MAXDORF, 1996. ISBN 80-85800-33-0.

ŠKODOVÁ E., & JEDLIČKA I. *Klinická logopedie*. Praha, Portál, 2003. ISBN 978-80-7178-546-0.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3.

VÍTKOVÁ, M. *Somatopedické aspekty*. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-134-0.

ZÁKONNÉ PŘEDPISY A VYHLÁŠKY vztahující se k problematice speciální pedagogiky osob se zdravotním postižením, se zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním ve školním věku.